

pravomoc jejich zakládajícího, ovšem, neučinil-li příslušný vojenský úřad nebo soud před ukončením tohoto poměru nějaké opatření, směřující ku přípravě nebo zahájení trestního řízení. To se v projednávaném případě nestalo, ježto se vojenský prokurátor dozvěděl o pobytu M-ově dne 23. července 1925, kdy poměr jeho, zakládající vojenskou pravomoc nad ním, totiž vojenská činná služba, již pominul. Pro správnost uvedeného názoru mluví i ustanovení §u 386 odst. druhý v. tr. ř., podle něhož přestává příslušnost vojenských soudů, má-li trestní řízení v neprospěch obviněného býti obnoveno v době, kdy stíhání pachatele pro trestný čin, jenž jest předmětem obnovy, podle §u 16 v. tr. ř. u vojenských soudů nemůže býti zahájeno.

Čís. 2241.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Skutková podstata urážky presidenta ve smyslu prvního odstavce §u 11 zákona vyžaduje v objektivním směru projev, dotýkající se hrubě zneuctívajícím způsobem cti presidenta, subjektivně pak, by projev tohoto rázu byl provázen pachatelovým úmyslem, ublížiti presidentově cti, a jeho vědomím, že projev je vhodným a způsobilým prostředkem, by presidentu bylo na cti ublíženo a že jde zejména o projev jej h r u b ě zneuctívající.

Pouhé poukazování na domnělé nedostatky presidentovy neb upírání mu dobrých vlastností samo o sobě nemusí býti projevem, presidenta (hrubě) zneuctívajícím.

Pokud sem nespadá výrok, že se president »tady na své místo nehodí«.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1926, Zm I 650/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 30. července 1925, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin urážky presidenta republiky podle §u 11 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., pokud čelila proti rozsudkovému výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro výrok z léta 1924, zrušil napadený rozsudek v tomto bodě jako zmatečný a věc odkázal na příslušný nyní okresní soud v Jičíně, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl. Naproti tomu zavrhl zmateční stížnost, pokud napadla rozsudkový výrok, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro výrok z března 1924.

D ů v o d y:

Veřejná obžaloba vinila obžalovaného, že v K. jednou asi v březnu 1924 a opětně někdy v létě 1924, tedy opětovně před více lidmi při různých příležitostech presidentu republiky hrubě zneuctívajícím projevem na cti ublížil a že se tím dopustil přečinu podle §u 11 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Výrok pronesený obžalovaným v března 1924 »vláda si dělá sama co chce, Masaryk a Beneš byli dobří v Rusku,

ale tady se na svá místa nehodí«, běře rozsudek za prokázaný, neshledává však v něm projev, presidentu republiky na cti ubližující, tím méně projev, presidenta republiky hrubě zneuctívající neb uvádějící ho u veřejný posměch, nýbrž pouhou kritiku, která nepřekročuje mezi dovoleného. Naproti tomu druhý výrok, obžalovanému veřejnou obžalobou za vinu kladený »Masaryk je 74letý strýc, ten mohl býti dobrý za hranicemi, ale ne doma, toho zvolilo za hranicemi několik takových dobrodruhů a tady už se nedalo nic dělat«, nalézací soud za prokázaný neběře. Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 5, 9 a) §u 281 tr. ř. Výtka neúplnosti rozsudku směřuje výhradně proti rozsudkovému závěru, podle něhož nalézací soud posléz uvedený výrok obžalovaného za prokázaný nevzal, kdežto námitkou důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. vytýká zmateční stížnost porušení, pokud se týče nesprávné použití zákona pouze rozsudkovému výroku, vztahujícímu se na projev obžalovaného z března 1924. Ve směru prv naznačeném nelze zmateční stížnosti upřít oprávnění. Zmateční stížnost namítá právem, že svědkové Jan B. a Jaroslav K. se sice na závadný výrok obžalovaného nepamatují, že však ho nevykládají, B. pak že jej výslovně připouští. Udalť Jan B. jako svědek, že se nemůže na to upamatovati, že obžalovaný pronesl nějakou urážku proti panu presidentovi, že však připouští, že se to státi mohlo a že třeba byl také u toho. Svědek Jaroslav K. uvedl, že nemůže říci nic o tom, že obžalovaný nějak neslušně mluvil o panu presidentovi, že se nepamatuje, že v jeho přítomnosti obžalovaný něco takového řekl, ač také nemůže říci, že v jeho přítomnosti nic takového neřekl, neboť prý je možné, že to při práci přeslechl nebo na to již zapoměl. Nemenším právem zdůrazňuje zmateční stížnost svědecký údaj Hynka J-e, podle něhož svědek K. mu koncem října nebo začátkem listopadu 1924 v kanceláři v K. na vyzvání Karla K-a a v přítomnosti službu majícího povídal, že obžalovaný prý se vyslovil, že »pan Masaryk (nebo Masaryk) je 74 let stár a že nemůže udělati v republice pořádek«, že svědek si výrok K-ův nepamatoval doslovně, nýbrž jen podle smyslu, že však nějaký výrok směšný (posměšný) nebo pohrdavý při tom byl. Připomenouti dlužno, že závadný výrok potvrdil jako svědek Karel K., ježž však nalézací soud z příčin, uvedených v rozsudkových důvodech, nepokládá za dostatečně věrohodného tak, že, poněvadž výrok nepotvrdil kromě něho nikdo jiný, soud nevzal výrok za prokázaný. Nelze však vyloučiti možnost, že, kdyby byl nalézací soud při svých úvahách o věrohodnosti svědka K-a a pravdivosti jeho svědecké výpovědi byl vzal zřetel také ke svědeckým údajům, zdůrazňovaným zmateční stížností, byl by dospěl k přesvědčení, že výpověď K-ova víry zasluhuje, že tudíž závadný výrok dlužno pokládati za prokázaný. Rozsudku, jehož rozhodovací důvody pomíjejí ony údaje svědků B-a, K-a a J-e mlčením, vytýká tudíž zmateční stížnost právem neúplnost, která, týkajíc se skutečnosti zřejmě rozhodné, činí jej zmatečným podle čís. 5 §u 281 tr. ř.

Námitku důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. nelze shledati oprávněnou. Zmateční stížnost namítá, že výrok obžalovaného, zjištěný rozsudkem, nelze pojímati a vykládati jako pouhou dovolenou kritiku vůbec a věcnou kritiku zvlášť, ježto prý jej obžalovaný pronesl beze

všeho příčinného podkladu a když byl sám zcela bezdůvodně zavedl řeč na poměry v republice, tedy v patrném úmyslu tyto poměry a představitele republiky, jejího presidenta haněti a snižovati. Ničím neodůvodněné upírání způsobilosti k hodnosti presidenta republiky, pronesené v úmyslu, presidenta republiky haněti a snižovati, tedy ho urážeti, je však podle názoru zmateční stížnosti projevem, presidenta republiky hrubě zneuctívajícím. Jak zejména svými posléze uvedenými slovy zmateční stížnost sama naznačuje, přichází výrok obžalovaného v úvahu výhradně jako ublížení na cti presidentu republiky projevem hrubě zneuctívajícím ve smyslu prvního odstavce §u 11 zákona na ochranu republiky. K trestnosti skutku, zejména slovního projevu jako urážky presidenta republiky, vyžaduje se ve směru objektivním projev, jenž se způsobem hrubě zneuctívajícím dotýká cti presidenta republiky, po stránce subjektivní musí projev rázu právě naznačeného býti provázen pachatelovým úmyslem, ublížiti presidentově cti, a jeho vědomím, že projev je vhodným a způsobilým prostředkem, by presidentu bylo na cti ublíženo a že jde zejména o projev hrubě ho zneuctívající. Z rozsudkových úvah je zřejmo, že nalézací soud neshledal ve výroku obžalovaného ani objektivní skutkové podstaty urážky presidenta republiky. Nestalo se tak neprávem a zmateční stížnost snaží se marně dodatí výroku tomu povahu projevu hrubě zneuctívajícího tím, že v něm spatřuje upírání způsobilosti k hodnosti presidenta republiky. Nehledě k tomu, že ani pouhé poukazování na domnělé nedostatky presidentovy nemusí samo o sobě býti již projevem zneuctívajícím nebo dokonce projevem zneuctívajícím ho hrubě (Miloša: Zákon na ochranu republiky, str. 46) a že stejně je tomu i, pokud jde o upírání jemu vlastností dobrých, výrok obžalovaného, vyznívající zcela všeobecně (»tady se na svá místa nehodí«), nemá nezbytně toho smyslu, který do něho vkládá zmateční stížnost, že jím byla presidentu republiky upírána způsobilost býti presidentem republiky. Že by snad byl obžalovaný výrok o presidentu republiky (a o ministru Dru Benešovi) pronesl v tak těsné vnitřní souvislosti s předchozími svými slovy o vládě (»Vláda si dělá sama co chce«), že by byl totiž i tato slova vztahoval též na presidenta republiky, netvrdí ani zmateční stížnost. Je konečně sice pravda, že řešení otázky, zda jde v konkrétním případě o projev, presidenta republiky zneuctívající, je začasťe odvislým od okolností, za nichž byl projev učiněn, zejména od způsobu, jakým se tak stalo, než ani v okolnostech, zdůrazňovaných v tom směru zmateční stížností, že totiž obžalovaný pronesl snad závadný výrok bez příčiny a když byl sám zavedl řeč bezdůvodně na poměry v republice, nelze spatřovati moment, který by výroku tomu dodával ráz projevu presidenta republiky zneuctívajícího a který by zejména nasvědčoval úmyslu obžalovaného, haněti a snižovati presidenta republiky, který mu přisuzuje zmateční stížnost. Nelze tudíž důvodně říci, že dotyčným rozsudkovým výrokiem byl porušen zákon nebo bylo ho použito nesprávně. Bylo proto zmateční stížnost v tomto bodě zavrhnouti jako bezdůvodnou. O výroku obžalovaného »Masaryk je 74letý strýc« a t. d. netvrdí ani veřejná obžaloba ani nezjišťuje rozsudek, že by byl pronesen veřejně nebo že by z jiného důvodu zakládal sám o sobě objektivní skutkovou podstatu přečinu podle §u 11 čís. 2

zákona na ochranu republiky; podle obžalovacího spisu byl čin ten spáchán před více lidmi, přichází tudíž sám o sobě v úvahu pouze jako přestupek podle Šu 11 čís. 1 zákona.

Čís. 2242.

Jde o poškození hrobu ve smyslu Šu 306 tr. zák., třebas závadné jednání předsevzal hrobník, by tak uplatnil skutečný nebo jen domnělý nárok vůči majitelce hrobu a objednatelce díla (obložení) jím před tím provedeného.

Nevyžaduje se, by činem byla způsobena určitá hmotná škoda; stačí zhoršení po stránce estetické.

Okolnost, že čin spáchal hrobník, jest přitěžující podle Šu 263 e) tr. zák.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1926, Zm I 746/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 21. září 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti veřejnému pokoji a řádu podle Šu 306 tr. zák.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se jedině důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá především, že rozsudkovým výrokem, podle něhož stěžovatel jednal ze zlomyslnosti, bylo zákona použito nesprávně, jelikož prý zjištěné skutečnosti nestačí, by jednání stěžovatelovo mohlo býti pokládáno za spáchané ze zlomyslnosti. Zmateční stížnost připouští sice výslovně nejen oprávněnost rozsudkového závěru, podle něhož si stěžovatel počínal při odstraňování drnů s hrobu Marie R-ové způsobem nešetrným, nýbrž dále také, že, kdyby si při tom počínal stejným způsobem jako stěžovatel »někdo z obecnstva«, mohlo by se podle okolností mluvíti o zlomyslnosti, namítá však jednak, že tu není zvláštních okolností, ze kterých by nepochybně vyplývalo, že si stěžovatel počínal zlomyslně, jednak že práce hrobnikovy (stěžovatel je totiž hrobníkem) a celé jeho povolání nejsou toho rázu, by mohly býti posuzovány s onoho hlediska, s něhož tak činí soud první stolice, když prý povolání to vyžaduje veškerou svojí podstatou, ve stížnosti blíže vylíčenou, povahu hrubou a necitlivou, stěžovatel sám pak si při svých pracech na hřbitově ani jindy jinak nepočíná, ani snad toho nedovede. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Počínání si stěžovatelovo, které shledává rozsudek nešetrným, spočívalo podle rozsudkového zjištění v tom, že vytahal kolíčky, jimiž byly drny ku hrobu připevněny, že drny s hrobu odebral a odhodil je k plotu hřbitova. K přesvědčení, že stěžovatel počínal si tak ze zlomyslnosti, dospěl soud podle rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku vzhledem k tomu, že podle předchozích zjištění rozsudkových přikročil stěžovatel k činu ve zlosti nad tím, že Marie R-ová, jejíž snachou byla zemřelá, a na jejíž žádost dal stěžovatel hrob do pořádku, mu činila hlasité výtky, v rozsudku blíže uvedené, že ve svém